

پنومونی در نوزادان

پنومونی چیست :

پنومونی (ذات الریه یا سینه پهلو) بیماری کشنده‌ای است که عامل آن باکتری یا ویروسی است که باعث عفونت ریه‌ها می‌شود. پنومونی بیماری شایعی است که معمولاً در زمستان و بهار بروز می‌یابد. علائم ذات الریه در نوزادان متغیر است، اما تب شایع‌ترین علامت بیماری است. ذات الریه در نوزادان یک مورد اورژانسی است و باید به سرعت برای درمان آن اقدام شود.

انواع پنومونی :

عفونی-غیر عفونی

بعد از بیماری‌های اسهالی یکی از علل شایع مرگ و میر در کشورهای در حال توسعه خصوصاً در کودکان زیر پنج سال پنومونی می‌باشد. در کشورهای در حال توسعه تقریباً ۱۰ برابر بیشتر از کشورهای پیشرفته می‌باشد. پنومونی در بچه‌های شیرمادرخوار نسبت به شیرخشک‌خوار به وضوح کمتر دیده می‌شود. بیشترین سن ابتلا در فاصله ۱ تا ۵ سالگی است. پنومونی باکتریال در زمستان و اوایل بهار شیوع بیشتری داشته و احتمال ابتلاء پسرها دوبرابر دخترها می‌باشد.

علائم بالینی:

تظاهرات بالینی پنومونی با توجه به عامل مسبب آن مانند سن کودک، واکنش سیستمیک وی نسبت به عفونت، وسعت ضایعات و درجه انسداد راههای هوایی متفاوت است.

علائم پنومونی‌ها (ویروسی یا باکتریال) معمولاً چند روز پس از بروز یک عفونت دستگاه تنفسی فوقانی به صورت تب، افزایش سرفه و تعداد تنفس (تاکی پنه) بروز پیدا میکند و در موارد شدید افزایش کار تنفسی (توکشیده شدن عضلات بین دنده‌ای، زیر دنده‌ای، فوق جناغی و حرکت پرده‌های بینی) و در موارد خیلی شدید کبودی غشاهای مخاطی، دیسترس تنفسی شدید و عدم توانایی کودک در نوشیدن شیر یا مایعات دیده می‌شود.

موارد بستری کردن کودکان مبتلا به پنومونی :

- سن پائین (شیرخواران با سن کمتر از شش ماه)
- پنومونی خیلی شدید یا با عوارض جانبی
- وجود برخی بیماری زمینه‌ای (نقص سیستم ایمنی، کم خونی داسی شکل همراه با سندرم حاد قفسه سینه)
- عدم تحمل درمان خوراکی یا نیاز به درمان تزریقی (کم آبی، استفراغ مکرر، عدم پاسخ به درمان خوراکی مناسب، عدم آگاهی و همکاری والدین)

سرایت ذات‌الریه در میان نوزادان

پنومونی از راه مجاری تنفسی منتقل می‌شود. زمانی که کودک بیمار سرفه یا عطسه می‌کند، اگر میکروب‌های خارج شده از راه مجاری تنفسی وارد بدن فرد دیگری شود، بیماری سرایت خواهد کرد. میکروب‌های عامل پنومونی باعث بروز بیماری‌های دیگری مانند برونشیت، سرماخوردگی و التهاب مخاط بینی می‌شود. البته این میکروب‌ها گاهی باعث هیچ‌گونه بیماری نمی‌شود.

اقدامات تشخیصی:

معاینه بالینی دقیق و شرح حال از مادر و والدین و در نهایت تهیه گرافی از سینه بهترین معیارهای تشخیصی پنومونی هستند. شیوع فصلی در تشخیص نوع پنومونی اهمیت دارد. در نهایت در مراکز مجهز آزمایشات تشخیصی پیشرفته شاید به افتراق علت اصلی کمک کنند

بعد از بستری شدن در بیمارستان اقدامات زیر انجام می گردد:

- تجویز اکسیژن
- تجویز آنتی بیوتیک
- درمانهای حمایتی مانند تجویز استامینوفن در صورت تب بالا، تجویز داروهای گشادکننده راه هوایی
- ساکشن آهسته ترشحات غلیظ حلق که کودک قادر به خارج کردن آنها نیست.
- تامین مایع و کالری موردنیاز روزانه از طریق خوراکی یا لوله بینی - معده ای
- کنترل وضعیت کودک حداقل هر ۳ ساعت
- فیزیوتراپی قفسه سینه

مراقبت در منزل:

- کاهش تب: تب زیاد با داروی تب بر تجویز شده توسط پزشک کاهش داده شود.
  - تامین محیط مرطوب الزامی می باشد.
  - در صورتی که مخاط پوششی به نظر خشک می رسد یا ادرار کاهش یافته است به پزشک اطلاع دهید.
  - از قرار دادن نوزاد در معرض دود سیگار خودداری کنید.
  - در صورتی که کودک قادر به سرفه کردن نیست با طریق پوار ترشحات دهان و بینی را تخلیه کنید.
  - تعویض مکرر پوشاک و ملافه های تخت بمنظور جلوگیری از لرز کودک لازم است.
  - مصرف آنتی بیوتیکها: مصرف داروهای آنتی بیوتیک تجویز شده توسط پزشک به موقع باعث کاهش طول مدت بیماری و نیز میزان مرگ و میر می شود.
- برای این که کودک سالم بماند و احتمال ابتلا به عفونت ریه کاهش یابد، **توصیه های** زیر را رعایت کنید:

- نوبت های واکسیناسیون فرزندتان را فراموش نکنید..
  - بهداشت فردی را جدی بگیرید. هنگام سرفه کردن دهان و بینی را بپوشانید و دست های خودتان و فرزندتان را مرتب بشویید تا از انتقال و پخش شدن میکروبها جلوگیری کرده باشید.
- پیش آگهی:** چنانچه پنومونی به موقع تشخیص داده شود، سریع درمان شده و پیش آگهی خوب می باشد.

منابع: کتاب نوزادان نلسون

آدرس: تهران، بلوار کشاورز خیابان حجاب، کوچه یکم

بیمارستان یاس سپید

تلفن: ۷۲-۸۸۹۹۵۷۶۷-۸۸۹۹۵۷۶۵:نمبر

www.yashospital.com

info@yashospital.com

گروه هدف: بیماران / همراهان

تهیه و تنظیم: واحد پرستار پیگیر بیمارستان

ویرایش دوم: سال ۱۴۰۳